

Başvuru Numarası : 2022/1348
Toplantı Tarihi/Sayısı : 10.6.2024/42
Karar Numarası : 2024/515
Başvuran : E. Ö.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Çankırı E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru başvuranın bulunduğu Kurumda revire çıkmak için belirli bir sıralama bulunmadığı, bu nedenle talep ettiği durumlarda revire çıkamadığı, çıkabildiğinde ise ilaçlarının eksik verildiği bu kapsamda sağlık hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu Kurumda revire çıkmak için belirli bir sıralama bulunmadığını, görevli infaz ve koruma memurlarının hangi koşunun revire çıkacağına düzene bağlı kalmadan karar verdiğini,

b. Dilekçeleri sonucunda revire çıkmakla birlikte kendisine Kurum hekimi tarafından reçete edilen ilaçların eksik verildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Çankırı E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Kurumda revir ve hastane sevklerinin tarih sıralarına göre alınmakta olduğu, sırası gelen her başvuranın sevklerine götürülüp tetkik ve muayenelerinin yapıldığı, reçete edilen ilaçların mahpusa imza karşılığında verildiği, mahpusun iddia ettiği üzere eksik ilaç verilmesi gibi bir durumun söz konusu olmadığı,

b. Revire çıkma taleplerinin alındığı ancak revirin yoğun olmasından dolayı her mahpusa aynı gün cevap verilemediği ifade edilmiştir.

4. Muhatap Kurumun cevabi yazısı başvurana iletilmiş, başvuran süresi içinde cevap yazısı sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

6. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesine göre; " (1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan

bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir."

8. Mezkur Yönetmelik'in 65'inci maddesine göre; "(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Başvuranın iddiası bulunduğu ceza infaz kurumunda sağlık hakkına erişemediği ve kendisine ilaçlarının eksik verildiği yönündedir.

12. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Bu çerçevede mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu kavramsal çerçevede mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı bağlamında incelenebilecek bir iddia olarak değerlendirilmektedir. Öte yandan iddiaların yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere oluşması gerekmektedir (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Hakan Olğun*, B. No: 2014/15588, 25/1/2018, para. 43).

13. Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetimsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabileceğinden, mahpuslar için bir cezaevindeki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT), 2. Genel Rapor [Inf (92) 3], para. 44). CPT'ye göre mahpusların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gerekli olup sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (3. Genel Rapor [CPT/Inf (93) 12], para. 34).

14. Başvuranın öne sürdüğü iddialara ilişkin olarak; başvuranın muhatap Kurumdan nakil gittiği ancak Kurumda bulunduğu sürece sevklerinin gerçekleştirildiği, revir ve hastane sevklerinin tarih sırasıyla gerçekleştirildiği, kişinin ilaçlarının eksik verilmesi gibi bir durumun söz konusu olamayacağı, ilaçların imza karşılığı tüm mahpuslara dağıtımının gerçekleştirildiği hususu aktarılmıştır.

15. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. AYM, ispat yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen başvuran tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ancak söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, *Muhittin KAYA*, B. No: 2013/1213, 04/12/2013, para.

32).

16. Sonuç olarak; muhatap Kurumun yazı ekinde sunulan sağlık dosyası evrakları incelendiğinde; mahpusun hastane sevklerinin gerçekleştirildiği, ilaçlarının reçete edildiği ve imza karşılığında kendisine teslim edildiği görülmüştür. Dolayısıyla başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı ve kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAėININ İHLAL EDİLMEDİğİNE,

B. Kararın taraflara tebliėine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

10/6/2024 tarihinde, OY BİRLİğİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aliřan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
ye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
ye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOėLU
ye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
ye